

Експертний висновок Міністерства закордонних справ України

до проєкту Закону України «Про підтримку іноземців та осіб без громадянства, які зазнали політичних переслідувань у країні громадянської належності або постійного проживання».

Ініціатори законопроєкту: Ясько Єлизавета Олексіївна, Мазурашу Георгій Георгійович, Жмеренецький Олексій Сергійович, Кицак Богдан Вікторович, Костюх Анатолій Вячеславович, Брагар Євгеній Вадимович, Потураєв Микита Русланович, Гривко Сергій Дмитрович, Подгорна Вікторія Валентинівна, Пушкарєнко Арсеній Михайлович, Заблоцький Мар'ян Богданович, Камельчук Юрій Олександрович, Аліксічук Олександр Васильович, Кривошеєв Ігор Сергійович, Швець Сергій Федорович.

Реєстраційний номер: 5194 від 02.03.2021 р.

1. МЗС не підтримує проєкт закону.

2.1. Законопроєкт порушує принцип правової визначеності. Із конституційних принципів рівності і справедливості випливає вимога визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминує призводити до сваволі¹.

Так, потребує юридичного визначення термінологічна конструкція «демократичне урядування». Наразі в чинному законодавстві України вона відсутня.

2.2. Проєкт закону є незбалансованим і таким, що містить ознаки поточних та прогнозованих загроз національній безпеці та національним інтересам України з урахуванням зовнішньополітичних та внутрішніх умов відповідно до розділу II Стратегії національної безпеки України².

Законопроєкт, окрім деяких сусідніх країн, може охоплювати значну кількість громадян іноземних держав Азії, Африки, Латинської Америки, де у тій чи іншій формі «тимчасово відсутнє демократичне урядування та в яких мають місце політичні переслідування».

Таким чином, створюється загроза надмірної міграції до України з держав з недемократичною формою урядування, а надання відповідним категоріям осіб підтримки у формах, визначених Статтею 5 законопроєкту, спричинить додаткове навантаження на сферу соціального забезпечення нашої держави.

2.3. Статтею 3 законопроєкту передбачається створення **Переліку держав, у яких тимчасово відсутнє демократичне урядування** та в яких відбуваються політичні переслідування фізичних осіб. Статтею 4 законопроєкту передбачається, що «фізичні особи, які є громадянами або особами, що постійно проживають у державі, внесеної до Переліку, вважаються такими, що зазнають політичних переслідувань».

Затвердження Кабінетом Міністрів України зазначеного Переліку держав спричинить напруженість у двосторонніх відносинах із низкою держав, у тому числі тими, які традиційно є торговельно-економічними партнерами України. Окрім цього, слід наголосити, що внесення певних держав до такого Переліку,

¹ Рішення Конституційного суду України у справі за конституційним поданням 49 народних депутатів України щодо відповідності Конституції України (конституційності) пункту 7 частини другої статті 42 Закону України "Про вищу освіту" від 20.12.2017 № 2-р/2017

ДОКУМЕНТ СЕД МЗС АСКОД

Підписувач ДЖАПАРОВА ЕМІНЕ АЙЯРОВНА
Сертифікат 2B6C7DF9A3891DA1040000004A606000BC0DD001
Дійсний з 17.11.2020 17:41:32 по 17.11.2021 23:59:59

МЗС



411/12-501-25454 від 19.04.2021



навіть «на підставі висновків авторитетних міжнародних організацій, авторитетних міжнародних громадських організацій, що працюють у сфері оцінки політичних свобод та моніторингу дотримання прав людини» далеко не завжди відповідає національним інтересам та національній безпеці України.

Визнання всіх громадян і резидентів певної країни такими, що зазнають політичних переслідувань, є неприйнятним. Такі рішення, як правило, приймаються по кожному конкретному випадку.

2.4. В аспекті міжнародного гуманітарного права предмет правового регулювання вже врегульовано чинними нормативно-правовими актами та правовими механізмами.

Зокрема, відповідно до Закону України «Про біженців та осіб, які потребують додаткового або тимчасового захисту» від 08.07.2011 № 3671-VI (далі – Закон) Україна надає захист іноземним громадянам і особам без громадянства, які його шукають на її території, окрім іншого, шляхом визнання біженцем. Згідно з положеннями Закону біженцем може бути визнана особа, яка не є громадянином України і яка внаслідок обґрунтованих побоювань стати жертвою переслідувань за ознаками раси, віросповідання, національності, громадянства (підданства), належності до певної соціальної групи або політичних переконань перебуває за межами країни своєї громадянської належності та не може користуватися захистом цієї країни або не бажає користуватися цим захистом внаслідок таких побоювань, або, не маючи громадянства (підданства) і перебуваючи за межами країни свого попереднього постійного проживання, не може чи не бажає повернутися до неї внаслідок зазначених побоювань.

При прийнятті до громадянства України Законом України «Про громадянство України» для такої категорії осіб вже встановлено преференційний режим щодо вимог цензу осідлості на території України, припинення громадянства країни походження та інш.

2.5. У законопроекті двічі визначаються кола осіб, яких будуть стосуватися пільги щодо отримання дозволу на проживання, громадянства України, освіти тощо. Зокрема, за ст.1 законопроекту «Дія цього Закону поширюється на іноземців та осіб без громадянства, які зазнали політичних переслідувань у країні громадянської належності або постійного проживання, внесеної в порядку, визначеному цим Законом, до Переліку держав, у яких тимчасово відсутнє демократичне урядування та в яких мають місце політичні переслідування фізичних осіб», а ст. 4 передбачає, що «фізичні особи, які є громадянами або особами, що постійно проживають у державі, внесеної до Переліку, вважаються такими, що зазнають політичних переслідувань». Такі визначення є суперечливими за своїм змістом.

**Перша заступниця Міністра
закордонних справ України**

Еміне ДЖАПАРОВА

_____ 20__р.